

1) Kuvaus avustettavasta toiminnasta ja sen tavoitteista

Avustettavana toimintana on Siskojen ja Simojen valtakunnallinen, tutkitusti vaikuttava pop up -vapaaehtoistoimintamalli, joka keskittyy matalan kynnyksen lyhytkestoisiin kohtaamisiin. Järjestetään alueen ikääntyneiden palveluasumisen yksiköissä ja muissa kohtaamispaikoissa kertaluontoisia Välittämisen keikkoja, missä ylisukupolvisten kohtaamisten aikana mieliala kohenee ja yksinäisyys lievenee. Matalan osallistumiskynnyksen kampanjoilla innostetaan suuria joukkoja ihmisiä mukaan vapaaehtoistoimintaan ilahduttamaan ikääntyneitä. Nuorta välittämistä toimintamalli kohtauttaa lapsia ja nuoria sekä ikäihmisiä. Pop up -mummolassa/pappalassa ikääntyneet itse järjestävät kohtaamistoimintaa lapsille ja nuorille.

Malli on innovaatioavustuksen kriteereihin sopiva, sillä se on testattu ja vaikutuksiltaan tuloksekkaaksi arvioitu Kuopiossa v 2024-25 ja pyritään nyt skaalaamaan Pohjois-Savon alueelle. Aloituvuonna Kuopiossa ja Riistavedellä muodostettiin vapaaehtoisten toimintaryhmä, joka osallistui aktiivisesti keikoille ja ylläpitää toimintamallia tällä hetkellä Kuopiossa. Uutena toimintana avustuksen turvin pilotoidaan myös pienryhmätoimintaa kotona asuville, mistä yhdistyksellä on kokemusta mm. Vantaa-Kerava alueella, Tuusulassa ja Espoossa.

Toiminnan päätavoitteena on vahvistaa Pohjois-Savon asukkaiden hyvinvointia, terveyttä ja arjen turvallisuutta torjumalla yksinäisyyttä ja lisäämällä yhteisöllisyyttä. Toiminta kohdistuu erityisesti ikäihmisiin, mutta vapaaehtoisen roolissa voi toimia kuka tahansa kuntalainen.

Määrälliset tavoitteet 2026:

- Välittämisen keikkoja: Vähintään 32 (viikoittainen toiminta).
- Vapaaehtoisten osallistumiskertoja Välittämisen keikoille 100–150.
- Kampanjoiden vapaaehtoisia noin 200.
- Ikäihmisiä kohdataan Välittämisen keikoilla noin 500
- Kampanjoilla ilahdutetaan noin 500 ikäihmistä

2) Kuvaus kohderyhmästä jolle toiminta kohdentuu

- Ikääntyneet (kotona asuvat): Toiminta täydentää etsivää vanhustyötä luomalla matalan kynnyksen osallistumismahdollisuuksia. Tavoitteena on, että vähintään 10% kohdatuista on kotona asuvia ikäihmisiä. Tämä saavutetaan tiiviillä yhteistyöllä etsivän verkoston ja Kuopion Vanhustenkotiyhdistyksen asukastoimikuntien kanssa.
- Ikääntyneet (palvelutalot): Määritellään yhdessä hyvinvointialueen kanssa kohteet, joissa tehdään yhteistyötä hoitohenkilöstön kanssa asukkaiden saamiseksi mukaan.

- Vapaaehtoiset (nuoret): koulujen, oppilaitosten ja nuorten palvelujen kanssa ohjataan lapsia ja nuoria ylisukupolvisiin kohtaamisiin.
- Vapaaehtoiset (kuntouttava työtoiminta): Aikuisten sosiaalipalvelujen kanssa kehitetään työelämän ulkopuolella oleville palvelupolku matalan kynnyksen, merkityksellisyyden tunnetta tuottavan vapaaehtoistoiminnan pariin.
- Vapaaehtoiset (maahanmuuttajat): Kotoutumistyötä tekevien tahojen kanssa kehitetään palvelupolku tukemaan kunnan yleistä kotoutumista ja tarjotaan kielen oppimisen ja käytännön osallisuuden väylä.
- Vapaaehtoiset (kuntalaiset): innostavalla ja monikanavaisella viestinnällä saadaan mukaan muut kuntalaiset, myös heitä, jotka eivät ehkä muuten osallistuisi vapaaehtoistoimintaan. Osallistuakseen ei tarvitse käydä koulutuksia eikä sitoutua, mutta niistä kiinnostuville tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia.

3) Kuvaus toiminnan laajuudesta

Tapahtumia järjestetään säännöllisesti pitkin vuotta ja se on suunniteltu toistuvaksi matalan kynnyksen toiminnaksi.

- Toistuvuus: Järjestetään keskimäärin kolme keikkaa kuukaudessa (yhteensä min. 32 keikkaa vuodessa) sekä kaksi suurempaa kampanjaa.
- Paikkakunnat: Toiminta laajennetaan Kuopiosta kattamaan HVA:n alueen keskistä aluetta Siilinjärvi, Nilsiä, Maaninka. Paikkakuntien määrä suhteutetaan avustuksen suuruuteen.
- Osallistumisen mahdollistaminen:
 - Keikat toteutetaan palvelutaloissa ja ikäihmisten kohtaamispaikoissa, esim. Kuopion Vanhustenkotiyhdistyksen tiloissa yhdessä asukastoimikuntien kanssa.
 - Pop up -luonne (ei koulutusta, ei sitoutumista) mahdollistaa helpon osallistumisen kaiken ikäisille vapaaehtoisille.
 - Aktiivinen viestintä ja yhteistyö kumppaneiden kanssa ohjaa ihmisiä toimintaan.

4) Kuvaus kuinka kattavasti kohderyhmän henkilöitä toiminnalla voidaan tavoittaa

- Toiminnassa kohdataan vuoden aikana noin 500 ikäihmistä. Keikoilla toteutuu 100-150 vapaaehtoisten osallistumiskertaa. Lisäksi kampanjoiden kautta tavoitetaan noin 200 vapaaehtoista osallistujaa, joiden toiminnasta hyötyy noin 500 ikäihmistä.
- Tiivis yhteistyö etsivän vanhustyön kanssa mahdollistaa ikäihmisten tavoittamisen juuri sieltä, missä apua tarvitaan eniten (vähintään 10 % kohdatuista ikäihmisistä on kotona asuvia)

5) Kuvaus millaista hyvinvoinnin, terveyden ja/tai turvallisuuden edistämistä toiminnalla voidaan tavoittaa

Toiminnalla edistetään suoraan HVA:n strategisia tavoitteita:

Hyvinvointialueen hyöty	Siskojen ja Simojen tavoite	Konkreettinen vaikutus
Mielenterveys ja resilienssi	90 % ikäihmisistä ja vapaaehtoisista kokee mielialan kohentuvan.	Ennaltaehkäisee syrjäytymistä, lievittää masennusoireita ja tukee mielen hyvinvointia.
Osallisuus ja yhteisöllisyys	60 % osallistujista kokee osallisuuden vahvistuvan.	Vahvistaa yhteisöä ja luo "sosiaalista liimaa", joka on arjen turvallisuuden ja avunsaannin perusta.
Yksinäisyyden torjunta	70 % ikäihmisistä ja 50 % vapaaehtoisista kokee yksinäisyyden tunteen lievenevän.	Vähentää palvelutarvetta ehkäisemällä yksinäisyyden aiheuttamia sosiaali- ja terveysongelmia.
Arjen turvallisuus	Vapaaehtoiset (70%) kokevat toiminnan merkitykselliseksi ikäihmisille.	Luo sosiaalisen havaintoketjun HVA:n palvelujen ulkopuolelle, jolloin ikäihmisten avuntarve huomataan aiemmin.

6) Kuvaus toiminnan toteuttamiseen tarvittavasta resurssista (budjetti)

Toiminnan toteuttaminen edellyttää yhden ammattilaisen palkkaamista toiminnan koordinaatioon.

Kulu	Kuvaus	Kustannus / 12 kk

Henkilöstökulut	Aluekoordinaattorin 100 % työaika (sis. sivukulut, TES: Sosiaalialan järjestöjen TES)	43 500 €
Muut työhön liittyvät kulut	Toimistokulut, viestintä (puhelin, internetsivut), hallintokulut	1 200 €
Matkakulut	Matkat keikoille ja sidosryhmätapaamisiin paikkakuntien välillä	2600 €
Toiminnan kulut	Pienhankinnat (esim. materiaalit keikoille)	600 €
YHTEENSÄ:	47 900 €	

7) Kuvaus millaisilla menetelmillä toiminnan tavoitteita seurataan ja arvioidaan

Toiminnan tavoitteita seurataan määrällisesti ja laadullisesti koko vuoden ajan HVA:n edellyttämää läpinäkyvyyttä noudattaen:

- Määrällinen seuranta:
 - Keikkojen ja kampanjoiden osallistujamäärät (ikäihmiset ja vapaaehtoiset) kirjataan tapahtuma- ja kohderyhmäkohtaisesti.
 - Seurataan kotona asuvien ikäihmisten osuutta
- Laadullinen arviointi:
 - Tapahtumien yhteydessä kerätään palautetta ikäihmisiltä ja vapaaehtoisilta mielialan, yksinäisyyden ja osallisuuden muutoksista (esim. asteikolla 1–5). Avoimet palautteet strukturoidaan ja analysoidaan.
 - Kumppaneiden kanssa kehitetään palvelupolkuja ikäihmisten kotoa osallistumisen helpottamiseksi
 - Sosiaali- ja maahanmuuttajapalvelujen kanssa kehitetään palvelupolkuja erilaisten vapaaehtoisryhmien osallistumisen helpottamiseksi
 - arvioidaan toiminnan vaikutuksia ja yhteistyön tuloksia.

Tuloksista raportoidaan HVA:lle avustusehtojen mukaisesti.

8) Kuvaus toteutettavan toiminnan aikataulusta (Vuosi 2026)

Tammi– maaliskuu: Käynnistysvaiheessa rekrytään aluekoordinaattori ja käydään kumppanuuskeskustelut hyvinvointialueen ja muiden sidosryhmien kanssa. Tärkeitä kumppaneita ovat Pohjois-Savon hyvinvointialueen ikäihmisten palvelut ja etsivän työn verkosto, kotouttamistyötä tekevät tahot sekä kuntouttava työtoiminta. Kuopiossa jo käynnissä olevaa toimintaa jatketaan ja yhteistyö käynnistetään uusilla alueilla (Siilinjärvi, Maaninka, Niisiä). Avustettavan toiminnan “avajaiskampanja” Leivo iloa ikäihmisille toteutetaan palvelutalojen ja kotona asuvien ikäihmisten ilahduttamiseksi kaikilla paikkakunnilla ystävänpäivänä. Kampanja aktivoi erityisesti ensikertaa osallistuvia vapaaehtoisia. Järjestetään alueen palvelutaloissa yhteensä viisi Välittämisen keikkaa.

Huhti– kesäkuu: Kevätkaudella painopiste on vapaaehtoispoolin laajentamisessa kohdennetun rekrytoinnin avulla. Aktivoidaan nuoria ja muita nuorten yhteisöjä Nuorta Välittämistä -keikoille yhteistyössä oppilaitosten kanssa. Kutsutaan mukaan työyhteisöjä ja osallistetaan kuntouttavan työtoiminnan asiakkaita ideointiin ja keikoille. Tavoitetaan ja avustetaan tapahtumiin kotona asuvia ikäihmisiä yhteistyössä mm. etsivää työtä ja ystävätoimintaa järjestävien tahojen kanssa. Järjestetään alueen palvelutaloissa ja kotona asuvien ikäihmisten kohtaamispaikoissa (Kuopion Vanhustenkotiyhdistys) 12 Välittämisen keikkaa. Käynnistetään Tehdään yllätyksiä -kesäkampanja.

Heinä– syyskuu: Syyskuukausina jatketaan Välittämisen keikkojen koordinointia kohderyhmiä tavoittaen yhteistyökumppaneiden kanssa. Mallinnetaan toiminnassa kehitettyjä palvelupolkuja. Tarvittaessa arvioidaan toimintaa ja sen vaikutuksia hyvinvointialueen ja kumppaneiden kanssa ja tarkennetaan toimintasuunnitelmaa loppuvuotta silmällä pitäen. Järjestetään alueen palvelutaloissa ja kotona asuvien ikäihmisten kohtaamispaikoissa 12 Välittämisen keikkaa.

Loka– joulukuu: Loppuvuonna tehdään tarvittavia tarkennuksia päivitetyn toimintasuunnitelman mukaisesti. Keskitytään toiminnassa kerätyn palautteen arviointiin ja analysointiin sekä mahdollisuuksiin juurruttaa toimintaa tai saada sille jatkorahoitusta. Järjestetään alueen palvelutaloissa ja kotona asuvien ikäihmisten kohtaamispaikoissa 5 Välittämisen keikkaa.

Avustushakemusta tehdessä on käyty alustavasti toimintaa puoltavia keskusteluja seuraavien tahojen kanssa:

- 1) **Helinä Mustonen**, projektikoordinaattori, Kestävää hyvinvointia Pohjois-Savoon, Suomen kestävän kasvun ohjelma, RRP
- 2) **Hanna Jokinen**, asiakasohjauksen palveluyksikköjohtaja, ikääntyneiden palvelut
- 3) **Juhani Simpanen**, toiminnanjohtaja, Kuopion Vanhustenkotiyhdistys ry
- 4) **Reetta Kettunen**, palveluyksikön johtaja, ikääntyneiden asumispalvelut